

ВИКЛИКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Вступ. У сучасному світі знання кількох іноземних мов є важливою конкурентною перевагою. Німецька мова, як друга іноземна після англійської, відіграє особливу роль у професійній, освітній та культурній сферах. Однак процес її вивчення має свої особливості та супроводжується низкою викликів, які потребують глибшого аналізу.

Метою є визначення основних труднощів, з якими стикаються здобувачі під час вивчення німецької мови як другої іноземної, а також пошук ефективних шляхів подолання цих викликів.

Основний розділ.

Основними викликами у вивченні німецької мови як другої іноземної є:

- Інтерференція першої іноземної мови (англійської): студенти несвідомо переносять фонетичні, лексичні та граматичні особливості англійської на німецьку [8].
- Фонетичні труднощі: наявність специфічних німецьких звуків (наприклад, Umlaut – ä, ö, ü) вимагає додаткової артикуляційної практики [1].
- Граматична складність: багаторівнева система відмінювання артиклів, іменників, дієслів та прикметників створює додаткові труднощі [6].
- Мотиваційний аспект: німецька мова менш популярна серед молоді, ніж англійська, що впливає на рівень зацікавленості [3].
- Обмежене мовне середовище: недостатня кількість носіїв мови у повсякденному середовищі ускладнює практику комунікативних

навичок [2].

Шляхи подолання цих викликів включають інтеграцію міжкультурної освіти, активне використання автентичних джерел, залучення інтерактивних методик навчання та створення умов для реального мовного середовища через міжнародні проекти, мовні клуби та онлайн-платформи.

Англійська мова впродовж десятиліть залишається найбільш поширеною іноземною мовою у світі, і це напряду впливає на рівень доступності навчальних ресурсів. Молодь має доступ до величезної кількості:

- безкоштовних онлайн-курсів (наприклад, Duolingo, BBC Learning English, Voice of America),
- інтерактивних платформ (LingQ, Busuu, Memrise),
- мультимедійного контенту (фільмів, серіалів, подкастів, YouTube-каналів, TikTok-контенту англійською),
- ігор, адаптованих до різних рівнів володіння мовою.

Німецька мова, хоч і є офіційною мовою найбільшої економіки ЄС, суттєво поступається англійській за обсягом і різноманіттям доступних ресурсів. Хоча існують якісні платформи (наприклад, DW Deutsch Lernen, Goethe-Institut, Lingolia, Babbel), їх значно менше, і вони рідше інтегрують елементи гейміфікації чи соціальних мереж [4].

Основні відмінності:

Критерій	Англійська	Німецька
Онлайн-курси	Дуже велика кількість, з сертифікатами	Менше, частіше без інтерактивності
Відео- та аудіоконтент	Широкодоступний у всіх жанрах	Обмежений вибір, особливо для початківців
Доступність у	Висока (навчальні акаунти)	Значно нижча

соцмережах	у TikTok, Instagram)	
Література та адаптовані тексти	Дуже багато матеріалів	Обмежений вибір на нижчих рівнях (A1–A2)
Гейміфіковані ресурси	Дуже багато	Набагато менше

Така різниця в доступності ресурсів створює додаткові труднощі для тих, хто вивчає німецьку як другу іноземну. Викладачу часто доводиться самотійно шукати або адаптувати автентичні матеріали, тоді як в англійській більшість ресурсів уже готові до використання.

Порівняння вивчення німецької та англійської мов як іноземних:

1. Вимова та орфографія

Англійська: Непередбачуване співвідношення між написанням і вимовою (напр., though – through – tough – thought).

Німецька: Написання значно ближче до звучання. Вимова більш логічна, але є складні для вивчення звуки, наприклад дифтонги, а також збіг декількох приголосних.

Парадоксально, але англійську простіше вивчити на початковому рівні, а німецьку – вимовляти після засвоєння правил [7].

2. Лексика

Обидві мови належать до германської групи, тож мають певну спільну лексику: house – Haus, book – Buch, water – Wasser.

Але в англійській багато запозичень з французької та латині, які роблять лексику багатшаровою.

Німецька має вищу морфологічну прозорість (слово утворюється шляхом додавання морфем), але довгі складні слова часто лякають учнів:

Jugendarbeitsschutzgesetz – закон про захист зайнятості молоді.

3. Граматика

Англійська мова:

Має аналітичну структуру: мало відмінків, незмінна форма іменників

у більшості випадків.

Порядок слів у реченні стабільний (SVO – підмет, присудок, додаток).

Просте дієвідмінювання, особливо в простому теперішньому часі (додається лише –s для 3-ї особи).

Німецька мова:

Синтетична мова з розвиненою системою відмінків (4 відмінки) та граматичним родом (3 роди).

Зміна артиклів, прикметників і займенників в залежності від роду, числа та відмінка.

Складніші правила побудови речень, зокрема в рамках складного предикату та в підрядних реченнях дієслово часто стоїть в кінці, додатки ставляться в певному чітко встановленому порядку [6].

4. Популярність і культурний вплив

Англійська мова має статус глобальної: доступна в музиці, фільмах, YouTube, соцмережах. Її присутність всюди створює середовище «пасивного» навчання.

Німецька мова обмежена переважно офіційними, академічними або професійними контекстами.

Студенти рідше стикаються з німецькою в позанавчальному житті, що знижує мотивацію до вивчення мови [5].

Висновки. Вивчення німецької мови як другої іноземної після англійської супроводжується рядом об'єктивних труднощів - як лінгвістичного, так і мотиваційного характеру. Учні стикаються з інтерференцією англійської мови, складною граматиною, особливою фонетикою, а також із меншою кількістю доступних ресурсів та обмеженим мовним середовищем. У порівнянні з англійською, німецька поступається в зручності початкового засвоєння, медійному охопленні та ресурсному забезпеченні, хоч і має логічнішу орфографію та багаті можливості для словотвору.

Попри виклики, німецька мова відкриває нові горизонти у сфері європейської освіти, науки й професійного розвитку. Тому подолання бар'єрів у її вивченні потребує системного підходу: впровадження інтерактивних методик, ширшого залучення автентичних матеріалів, створення штучного мовного середовища та зростання престижності німецької у шкільному і позашкільному контекстах.

Таким чином, ефективне вивчення німецької мови як другої іноземної можливе за умови адаптації освітніх стратегій до реальних потреб учнів, а також підтримки мотивації через культурну інтеграцію та сучасні цифрові інструменти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Bausch, K.-R., Christ, H., & Königs, F. G. (Hrsg.). (2003). *Handbuch Fremdsprachenunterricht*. Francke Verlag.
2. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR)*. Cambridge University Press.
3. Dewaele, J.-M. (2007). "The effect of multilingualism and socio-situational factors on communicative anxiety and foreign language anxiety." *Bilingualism: Language and Cognition*, 10(1), 113–126.
4. European Commission. (2012). *First European Survey on Language Competences: Final Report*. Publications Office of the European Union.
5. Kramsch, C. (1998). *Language and Culture*. Oxford University Press.
6. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned* (4th ed.). Oxford University Press.
7. Ringbom, H. (2007). *Cross-linguistic Similarity in Foreign Language Learning*. Multilingual Matters.
8. Saville-Troike, M. (2012). *Introducing Second Language Acquisition*. Cambridge University Press.